

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum

In Duos Libellos Partitum

De Decimis, oblationibus, Sepulturis, bonis Parochorum, aliisque scitu
utilissimis materiis

Engel, Ludwig

Salisburgi, 1668

§. 2. Qualiter obligatio voti tollatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40891

§. II.

Qualiter obligatio voti
tollatur.

SUMMARIUM.

1. *Votum tollitur quatuor modis.*
2. *Materia voti deficit, quando non est amplius de meliori bono.*
3. *Quotuplex sit potestas Superiorum irritandi vota.*
4. *In directa potestate non attenditur an votum superiori præjudicet. & ibi de vitiis Religiosorum.*
5. *Vota pupilli possunt etiam post pubertatem irritari, & Successor superior potest irritare vota sub suo antecessore emissa.*
6. *Maritus qualiter possit irritare vota uxoris.*
7. *An uxor possit aliqua vota mariti irritare.*
8. *Votum irritatum an reviviscat cessante potestate irritanti.*
9. *Qualiter, & à quo fiat commutatio voti.*
10. *Qualiter dispensetur in voto.*
11. *Quinque vota reservata Papa, & quænam.*
12. *Qua ratione possit fieri dispensatio in votis, cum obligent ex jure divino.*
13. *An Papa valeat dispensare in votis solemnibus Religionis, vel Clericatus?*

Quatuor modi sunt, quibus votum rectè & valide emissum tolli potest, ita ut amplius obligatorium non sit; primò si materia voti deficiat; Secundò si à superiori irritetur; Tertio si commutetur; & quartò si voti dispensatio concedatur.

Materia voti deficit, quoties opus Deo promissum propter aliquas supervenientes circumstantias illicitum, aut etiam melioris boni impeditivum, vel omninò indifferens, adeòque non amplius Deo gratum, vel denique prorsus impossibile redditur. E.g. vovisti non intrare certam domum propter periculum peccandi evitandum, si ex post facto periculum cesset, voto deobligaris. vovisti longiores peregrinationes, vel statum calibatus, aut Clericatus secularis, sed malles jam ingredi Religionem, non impedieris ab istis votis, quia omne votum potest mutari in votum Religionis, cum nullum votum obliget in præjudicium melioris & perfectioris boni *c. a. h. t.*

Pet.

3 Potestas irritandi vota aliquando est *spiritualis*, aliquando *temporalis*, quatenus scilicet talia vota à voluntate superioris, sive is spiritualis, sive temporalis sit, dependent. Est autem prænotandum, quod ista dependentia à superioris voluntate sit in duplici differentia, una est per se & simpliciter dicta, in quantum voluntas voventis simpliciter & absolute dependet à directione & voluntate superioris, qualis est voluntas Religiosi respectu sui Prælati *c. si Religiosus. de electione in 6.* Item filij imputeris respectu patris, vel tutoris. *c. m. l. 32. q. 2.* Altera dependentia est secundum quid, & quasi per accidens, videlicet ratione materiæ, in qua alterius juri vel potestati præjudicatur, ut si servus, filiusfamilias, pubes, conjunx, Novitius aliter quid voveat, quod sine præjudicio & damno Domini, patris, mariti, aut Monasterij observari non possit.

4 Igitur in casu prioris dependentiæ

darur
tum
licet
non si
dum
tur, n
tolera
consta
leges
adven
1. §.
men
biles
divina
votum
in c.
Monac
proveri
bit tal
bat,
confer
larare
vota p
rior sa
causa
ure &
de

quando datur superiori directi potestas vo-
tum subditi irritandi, & annullandi,
licet sibi aut potestati suæ damnosum
non sit, quia voluntas inferioris effe-
ctum non habet, nec à Deo accepta-
tur, nisi in quantum confirmata vel
tolerata est superioris auctoritate, ut
constat ex lib. Num. c. 30. licet verò
leges *judiciales* veteris testamenti post
adventum Christi cessarint, ut sup. c.
1. §. 1. n. 5. dictum, quatenus ta-
men sunt deobligatoria, & favora-
biles conscientijs, rectè potest ex ijs
divinæ voluntatis interpretatio, an
votum acceptet vel non, desumi. &
in c. 2. causa 20. q. 2. dicitur,
*Monacho non licet votum vovere, & si
voverit, frangendum erit.* Imò vale-
bit talis irritatio, licet sine justa causa
fiat, quia etiam hoc calu deficit
consensus superioris, sine quo votum
irritare non potest; peccabit tamen
iuxta probabiliorum opinionem supe-
rior saltem venialiter, si absque justa
causa votum irritet, quia abutitur
potestate sua, impediendo
prom-

promptitudinem subditi ad exhibendum Deo cultum per votum *Lessius de voto dubio* 10. n. 17.

Interim licet Religiosus aliter quodcumque votum vovere non possit, nisi sub tacita conditione, si Abbas toleraverit, quoad licentiam tamen, seu consensum superioris petendum distinguendum est, an Religiosus votum fecerit in actione aliqua sibi licita & concessa v. g. certas orationes privatim dicendi; vel an in actione quidem bona, Religioso tamen ex certa causa prohibita, v. g. peregrinandi extra Monasterium; priori casu non tenebitur petere licentiam Prælati, sed de facto obligabit votum usque dum ab Abbate aliunde resciente, vel per generalē prohibitionem in Capitulo irritetur. Altero autem casu obligabitur Religiosus ad petendam licentiam Abbatis, quia saltem ex voto tenetur facere quantum in se est.

Præterea communiter tradunt DD. quòd pater vel tutor possit irritare

care vota liberorum in impubertate
 facta etiam postquam illi ad puber-
 tatem pervenerunt, nisi post puber-
 tatem talia vota nova voluntate con-
 firmarint. Ratio est, quod parenti-
 bus atque tutoribus (quo nomine in
 defectu patris venit etiam avus pa-
 ternus, vel in defectu ascendentium
 masculini generis etiam mater, cum
 ad eam quoque jure naturali cura fi-
 lii impuberis spectet) detur simpli-
 citer potestas vota in impubertate fa-
 cta irritandi, ac in similibus attenda-
 tur primordialis natura obligationis
 & qualitas agentis, dum actum fecit.
 Quemadmodum *in c. ultimo. de sen-
 tentia excom.* percussio Clerici facta
 puero impubere absolvi potest ab
 Episcopo etiam post ejus impubertatem
*Navar. man. c. 12. n. 71. Sanch. lib. 4.
 Moral. cap. 30. n. 14. Lay. d. l. c. 7.
 n. 11.* Tradit etiam Sanch. *de Matrim.*
lib. 9. disp. 41. quod vota uxoris, quæ
 tempore prioris Matrimonii poterat
 vir, vel, si tunc erat impubes & in-
 nupta pater aut tutor irritare, possit
 etiam

etiam succedens maritus, utpotè qui etiam in locum patris & tutoris succedat. idemquè iudicium fit de alio quovis superiore succedente in Officio, ut possit irritare vota sub suo antecessore emissa, tametsi vota fuerint de licentia prioris mariti vel superioris emissa. quia per hanc non potuit præjudicari successorì pari potestate functuro. *c. innotuit. de elect.* ita tamen ut hoc casu fiat irritatio ex iusta causa. & hæc quoad casum primæ dependentiæ voventis ab ipso superiore.

In altero autem casu, quando tantum per accidens, & ratione materiæ voventis voluntas dependet à superiore, votum aliter superior irritare non potest sui inferioris, quàm quatenus id sibi, vel rei suæ damnosum est. Unde si V. g. uxor longam peregrinationem, jejunium, aut eleemosynam de bonis dotalibus voveat, non valebit votum, nisi sub tacita conditione, si vir permiserit, imò licet maritus semel assensum de-

derit, & uxori executionem voti sui
 aliquamdiu permiserit, nihilominus
 ex post facto sententiam mutare &
 votum irritare potest *c. manifestum*,
 33. q. 5. eadem est ratio de filiofa-
 milias, si post pubertatem aliquid vo-
 veat, quod in detrimentum vel in-
 commodum patris cedat, V. g. sum-
 ptuosam peregrinationem, abstin-
 tiam à carnibus, eleemosynas ex bo-
 nis patris &c. secus autem est, si uxor
 proverit se donationem facturam Ec-
 clesie de bonis suis *receptitiis*, aut fi-
 lio familias de *bonis Castrensibus*, in ta-
 libus enim bonis non fit præjudicium ma-
 rito, vel patri, cum pleno jure spectent
 ad uxorem, & consequenter votum
 circa ea irritari non potest. *DD. mox
 citati*. & hæc sententia quoad uxorem
 tanquam tutior suaderi potest.
 Interim valde probabile est,
 quod docet Sanch. *De matrim.*
 9. *disp.* 39. n. 4. & *seqq.*
 quod si uxorem subdi marito non tantum
 quoad Materiam voti, sed etiam quo-
 ad voluntatem, vir enim Caput est

R

muli-

386 Pars V. Miscell. Caput. II.
mulieris ad Ephes. 5. & Mulier est sub
viri potestate. Gen. 3. videturque
Deus ea de causa mulieris voluntatem
subdidisse viro, quia Mulier est levis,
imprudens & facilis in emittendis vo-
tis, ideóq; posse maritum omnia vo-
ta uxoris etiam continentiae, non pe-
tendi debitum &c. sicut pater filii
impuberis irritare. ita enim hæc pot-
estas Marito Num. 30. simpliciter
conceditur; & confirmant dicta SS.
PP. in c. noluit. & c. fin. 33. q. 5. D.
Thom. 22. q. 88. ar. 8. ad 3. ibi:
nullum votum religiosi est firmum, nisi sit
de consensu prelati, nec uxoris, nisi sit
de consensu viri. Imò ulterius putat
Sanch. d. l. n. 16. quod maritus potest
sit irritare vota uxoris constante ma-
trimonio emissa, sed collata in tempo-
re dissoluti matrimonii. quia tempo-
pore emissi voti voluntas uxoris
subdita est marito. Et eod. lib. 9. d. 1.
40. n. 4. & seqq. quòd Maritus potest
sit irritare vota uxoris, etiam de
licentia emissa, quamvis peccet ir-
tando sine causa. Divortio tamen

do ex causa adulterii nulla potestas irritandi est. *d. disp. 39. n. 8.*

Sed an etiam econtra uxor aliqua vota mariti irritare valebit? *n.* Affirmativè, in quantum ea uxori in jure suo conjugali, quod habet in corpus mariti, vel in bonis suis præjudicant, ut si maritus voveat longam peregrinationem, & diuturnam absentiam, donationem ex bonis dotibus, & similia *Sanch, d. l. 9. disp. 42.*

Uno tamen casu jura propter publicam necessitatem Christiani populi derogârunt potestati uxoris, quatenus scilicet maritus præter uxoris assensum possit liberè vovere peregrinationem Hierosolymitanam pro terræ sanctæ redemptione, si nimirum in ea qualitate sit, ut vel ipse militare, vel milites secum ducere, aut suo consilio militantibus adesse possit *c. ex multa 9. §. penultimo h. t.* similiter juri mariti vel uxoris derogatum est in voto religionis ante matrimonium consummatum. *t. t. de con-*

vers. Conjug. Item prælato in voto
religiosi ad strictionem ordinem
transituri c. licet. De regular. Sanch. d.
disp. 39. n. 19.

Demum hic quæritur, an revivi-
scat votum semel irritatum, post-
quam per mortem mariti vel patris
subjectio cessavit? in hac quæstione
satis conveniunt DD. primò, quod
votum Religiosi, vel impuberis à
Prælato vel patre irritatum semper
irritatum maneat, quia isti habent
simplicem & directam irritandi po-
testatem. Secundò, quod votum
à muliere factum, antequam in ma-
trimonium transivit, vel à servo an-
tequam in potestatem Domini venit,
possit quidem à marito vel domino
interim irritari, quatenus sibi præ-
judicat, postquam verò conjugium
vel potestas dominica cessavit, vo-
tum incipiat, ut prius obligare, quia
non fuit simpliciter irritatum, sed
tantum respectu dictæ potestatis, cui
præjudicavit. Sed in tertio dis-
sentiunt, an scilicet votum, quod
uxor

in voto
 ordinem
Sanch. d.
 revivi-
 , post-
 el patris
 iastione
 o, quod
 uberis a
 semper
 habent
 andi po-
 d votum
 in ma-
 ervo an-
 ni venit,
 domino
 i bi præ-
 njugium
 vit, vo-
 re, quia
 m, sed
 atis, cui
 rtio dis-
 , quod
 uxor

uxor constante matrimonio, vel fi-
 lius jam pubes, dum adhuc in pote-
 state patris erat, emisit, atque irrita-
 tum fuit, obliget iterum, postquam
 matrimonium aut patria potestas so-
 luta est. Affirmativa sententia tu-
 tior est, dummodo votum fuerit in
 omne vitæ tempus conceptum, &
 non præcisè ad statum conjugii, vel
 certos annos, qui jam elapsi sunt, re-
 strictum, ut si uxor voverit se totâ
 vita aliquot diebus in hebdomade je-
 junaturam &c. ratio est eadem, quæ
 in præcedenti articulo, quod scilicet
 irritatio voti constante matrimonio
 facta non fuerit simplex, & totaliter
 tollens obligationem voti, sed solum
 in quantum præjudicavit. *Innocen-*
tius in c. scriptura h. t. Lessius de voto
libro 10. n. 86.

Quia tamen etiam pro contrario
 ut non pauci DD. cum Panorm. in
c. Scriptura. & c. quidam. de con-
jugat. Sanch. d. l. 9. disp. 39
 36. ideo fortassis Episcopus in ta-
 voto ad cautelam dispensare pote-
 rit,

rit. nam quando est dubium, an res
egeat dispensatione, posse Episco-
pum dispensare, vel declarare quod
non sit opus dispensatione tradit Gar-
cias *de beneficiis, parte 7. c. 2. n. 10.*

Per *commutationem* tollitur obliga-
tio voti, si id, quod antea erat pro-
missum in aliud opus bonum, & Deo
gratum commutetur. ad hanc *com-
mutationem* duo principaliter requi-
runtur, scilicet *causa*, & *superioris au-
thoritas*; *causa* est vel *difficultatis*,
vel *utilitatis*; *difficultatis*, si propter
paupertatem, debilitatem corporis,
periculum frequentis omissionis, al-
iasve circumstantias difficilis sit vo-
tū executione. imò levior etiam difficul-
tas sufficit, si votum in puerili aetate
ex facilitate potius, quàm arbitrio
discretionis emissum sit *c. 2. h. t.*
Causa vero utilitatis est, si votum
pro opere Deo promisso, aliud Ec-
clesiæ utilius, & Deo gratius præstare
paratus sit. quàmvis autem *authori-
tas superioris* non requiratur, si opus
in quod votum commutatur, man-

feste Deo gratius sit, ut si vovens
 vellet Religionem ingredi. *c. 4. h. t.*
 vel si voverit, se daturum Ecclesiæ
 certæ, & deinde velit dare pauperio-
 ri, & magis indigenti; quia in simi-
 libus casibus non tam violatur vo-
 tum, quam auctius, & plenius red-
 ditur, si tamen dubium sit, quodnam
 opus omnibus consideratis melius &
 Deo acceptius habendū, tunc autho-
 ritas & arbitrium superioris omnino
 intervenire debet *c. 1. & ibi DD. h. t.*

Porrò nomine superioris non tan-
 tum venit S. Pontifex, sed etiam in-
 feriores Prælati jurisdictionem Epi-
 scopalem habentes. ipsi quoque ali-
 quando Confessarii, vel ex J. bilæo,
 vel aliunde privilegium commutandi
 vota obtinent.

Est tamen in *commutatione* obser-
 vandum, ut opus illud, in quod fit
 commutatio, moraliter, & arbitrio
 prudentis viri aliquo modo æquiva-
 leat rei per votum promissæ. Inte-
 rim nihil obstabit, quin votum reale
 commutari possit in personale, vel

è contra, licet plerumque conveni-
entius sit, ut reale in reale, vel etiam
personale in reale commutetur, quia
ordinariè onera realia etiam charita-
tem, erga proximum, vel utilitatem
Ecclesiæ concomitantem habent,
nisi personale fuerit corporis afflicti-
vum, & certis peccatis resistens, quod
proinde expedit, ut in aliud simile
quod vovens perficere possit, con-
vertatur, V. g. jejunium in oratio-
nes quotidianas &c. In specie au-
tem de commutatione votorum,
quæ à Confessariis fit tempore Jubilæi
& qualiter singula vota commutan-
da sint, valdè utiliter legi poterit
R. P. Gobat, de duplici Jubilæo.

IO Denique per dispensationem ex-
tinguitur votum, si subexistente cau-
sa ejus obligationem Pontifex vel
alius Prælati etiam inferior Jurisdic-
tionem Episcopalem, aut speciale
privilegium habens remittat. causæ
autem dispensandi recensentur, si vo-
tum ex minori deliberatione, ut in
ira, metu, ætate puerili, vel aliqua
ini-

animi perturbatione non tamen auferente prorsus mentis iudicium emissum fit, ut deinde difficulter observari possit; aut si aliqua magna, & publica utilitas per dispensationem obtinenda speretur, veluti si unicus heres alicujus Principatus vel insignis familiae votum castitatis fecerit &c. & hæc dispensatio plerumq; necessaria est in votis majoribus, quæ propter dignitatē materiae non recipiunt aliquam æquivalentem commutationem; in minoribus autem magis commutatio, quàm dispensatio locum habet, quia obligatio Deo facta debet omnimeliori, quo potest, modo impleri: unde & in ipsa dispensatione circa vota minora aliquod saltē opus bonum voventi loco voti peragendum injungitur.

Porro in votis dispensare non tantum potest S. Pontifex, sed etiam inferiores Prælati Jurisdictionem Episcopalem habentes, videlicet Legatus Pontificis in Provincia suæ Legationis; Episcopus in sua Diœcesi; Capitulum

pitulum sede vacante, Prælati exempti cum suis subditis, Archiepiscopus cum subditis suorum suffraganeorum, non quidem semper, & ubique, sed si quasi per appellationem adeatur denegata dispensatione à suffraganeo, vel dum actu Provinciam visitat, quia extra appellationem & Visitationem Archiepiscopus in subditos suffraganeorum regulariter Jurisdictionem non habet. *c. Venerabilibus. 7. de sententia excom. in 6. c. fin. de censibus in 6.*

¶ Sunt autem quinque vota specialiter reservata, in quibus nemo præter S. Pontificem, vel cui is ex singulari privilegio concessit, dispensare potest nimirum 1. votum perpetua castitatis. 2. votum ingrediendæ religionis. 3. votum peregrinandi Romam, seu ad limina Apostolorum. 4. peregrinandi Hierosolymam, & 5. peregrinandi ad S. Iacobum Compostellam. *Extrav. etsi dominici. fin. De pœnit. & remiss. inter com.*

Verum cum hujusmodi reservatio

tio à communi jure exorbitet, & E-
 piscoporum potestati deroget, odiosa
 & strictæ interpretationis censetur,
 ac propterea non extenditur ad illa
 vota, quæ licet habeant cum istis ali-
 quam similitudinem, non tamen sunt
 omninò, ac in specie eadè. Quare
 non erit reservatum votum *castitatem*
 servandi non perpetuò, sed tantùm ad
 certos annos, nec votum non peten-
 di debitum conjugale, vel non nu-
 bendi, aut non fornicandi, nec votum
 suscipiendi Ordines Clericales, nec
 votum conditionatum (puta, si con-
 valuero ex morbo ingrediar Religi-
 nem) ante condicionis eventum; vo-
 tum ingrediendi Religionem stricti-
 orem, ut liceat ingredi minus stri-
 ctam, vel permanere in minus stricta.
 votum pœnale v. g. si fornicatus fue-
 ro, voveo me iturum Romam, etiam
 post pœnam commissam DD. mox
 citandi probabiliter non reservatum
 sunt, quod non habeat naturam ali-
 orum votorum, quæ simpliciter &
 directe sunt ex affectu erga rem pro-

missam & ob cultum divinum, sed hoc fiat directè ob aversionem & detestationem peccati.

Votum quoque peregrinationis Hierosolymitanae non nulli tantum eo casu reservatum putant, quo factum est intentione subveniendi terrae sanctae contra hostes Christiani nominis *arg. tex. & Glos. in c. ex mult. tab. t.*

Denique in votis reservatis dispensare potest Episcopus, quando est impedimentum adeundi S. Pontificem, & est necessitas accelerandi dispensationem. id, quod plerumque in voto castitatis contingit, postquam matrimonium jam contra votum contractum est, propter periculum quotidianae incontinentiae. In votis autem peregrinationum impedimentum frequentius solet esse tantum temporale, ut propterea potius dilationem quam dispensationem requirant.

Sed & tunc Episcopo dispensationem concedunt, si subsit dubium juris aut facti, an votum in talibus

circumstantijs obligatorium fit. Item si votum reservatum prius S. Pontifex in aliud opus commutârit, tunc Episcopus ex nova causa denuò aliam commutationem facere poterit. neque enim aliud opus in quod commutatio facta est censebitur reservatum ex regula juris, quod *subrogatum sapiat naturam ejus in cuius locum subrogatur*, quia procedit circa substantialia subrogati, ut circa obligationem, non autem circa accidentalia, si ea sint strictæ interpretationis & non extendenda, sicuti est reservatio, vid. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 9. & seq. Less. lib. 2. c. 40. dub. 13. Laym. lib. 4. tr. 4. c. 8. n. 8. & seqq. Suar. d. L. 6. c. 20.

Sed inquires, quomodo Pontifex vel Episcopus potest dispensare in voto, cum tamen votum obliget ex jure divino, in quo dispensatio non conceditur. R. Jus divinum aliquando obligare omnes per se sine omni præsupposita voluntate humana, ut in præceptis Decalogi & similibus,

ac in his verum est dicere, quod dispensare non liceat; aliquando autem obligat jus divinum ex præsupposita obligatione humanæ voluntatis, & quàm diu ista durat, ut in votis & juramentis; igitur si ista obligatio humana per irritationem, commutationem, aut dispensationem tollatur, cessabit etiam obligatio juris divini, quæ obligationi humanæ voluntatis tanquam fundamento innititur, quia non aliter obligat votum ex jure divino, quàm quatenus valet & durat, *vid. Sanch. de matr. lib. 8. dis. 6.*

- 13 Demum vulgaris est controversia, an summus Pontifex possit in votis solemnib⁹ dispensare, adeòq; efficere, ut Religiosus professus possit rursus ad sæculum redire? Rationem dubitandi facit *tex. in c. cum ad Monasterium in fine de statu Monachorum.* ubi dicitur, quòd *abdicatione proprietatis, fœderis & custodia castitatis ita sint regulæ Monachali annexæ, ut contra eam nec summus Pontifex possit licentiam indulgere.*

Nihil ominus apud Recentiores & DD. cc. communius receptum est, posse summum Pontificem etiam in votis solemnibus dispensare, quia solemnitas votorum est tantum juris positivi, *tex. in c. unico h. t. in 6.* ergo si Pontifex tollat solemnitatem, quæ est juris positivi consentiente maxime Religione, & remittente jus suum, quod habet in Religiosum, manet tantum votum *simplex*, in voto autem *simplici*, quin Pontifex dispensare possit, nemo facile dubitaverit, ad *tex. in d. c. cum ad Monasterium*, communis, & vera est responsio, quod loquatur in *sensu composito*, quod scilicet non possit dispensari in votis solemnibus cum Religioso, ut maneat Religiosus, quia per talem dispensationem cessarent substantia Religionis, non autem loquatur ibidem Pontifex in *sensu diviso*, & quod status Religionis totaliter ab aliquo tolli non possit.

CAPUT